TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. rugsėjo 8 d.*

Byloje C-279/08 P

dėl 2008 m. birželio 23 d. pagal Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Europos Komisija, atstovaujama C. Urraca Caviedes, K. Gross ir H. van Vliet, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

apeliantė,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Nyderlandų Karalystei, atstovaujamai C.M. Wissels ir D.J.M. de Grave,

ieškovei pirmojoje instancijoje,

palaikomai

Prancūzijos Respublikos, atstovaujamos G. de Bergues, A.-L. Vendrolini, J. Gstalter ir B. Cabouat,

* Proceso kalba: olandų.

Slovėnijos Respublikos, atstovaujamos V. Klemenc,

Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės, atstovaujamos E. Jenkinson, S. Behzadi-Spencer, S. Ossowski ir H. Walker, padedamų baristerės K. Bacon,

įstojusių į apeliacinį procesą šalių,

Vokietijos Federacinės Respublikos, atstovaujamos M. Lumma, B. Klein ir T. Henze,

įstojusios į bylą šalies pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai R. Silva de Lapuerta, E. Juhász, G. Arestis (pranešėjas) ir J. Malenovský,

generalinis advokatas P. Mengozzi,
posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. spalio 14 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2010 m. gruodžio 22 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Savo apeliaciniu skundu Europos Bendrijų Komisija prašo panaikinti 2008 m. balandžio 10 d. Europos Bendrijų Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Nyderlandai prieš Komisiją* (T-233/04, Rink. p. II-00591, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo šis teismas panaikino 2003 m. birželio 24 d. Komisijos sprendimą C(2003) 1761 galutinis, susijusį su valstybės pagalba Nr. 35/2003 dėl azoto oksidų emisijos leidimų prekybos schemos, apie kurią pranešė Nyderlandų Karalystė (toliau ginčijamas sprendimas).

2 Savo priešpriešiniu apeliaciniu skundu Nyderlandų Karalystė prašo Teisingumo Teismo panaikinti skundžiamą sprendimą tiek, kiek juo atmestas šios valstybės nurodytas pirmasis ieškinio pagrindas, susijęs su tuo, kad nebuvo gauta iš valstybės išteklių finansuojamos naudos.

3 Savo priešpriešiniu apeliaciniu skundu Vokietijos Federacinė Respublika prašo Teisingumo Teismo panaikinti skundžiamą sprendimą.

Teisinis pagrindas

4 2001 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2001/81/EB nustatytos tam tikros atmosferos teršalų išmetimo nacionalinės ribos (OL L 309, p. 22; 2004 m., specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 6 t., 320 p.). Valstybės narės turėjo priimti įstatymus ir kitus teisės aktus, kad iki 2002 m. lapkričio 27 d. įgyvendintų šią direktyvą, ir apie tai nedelsdamos pranešti Komisijai.

5 Ne vėliau kaip iki 2010 m. valstybės narės apriboja azoto oksidų (toliau – NO_x) kiekius, kad jie neviršytų minėtos direktyvos I priede nustatytų išmetamų metinių teršalų ribų. Nyderlandų Karalystei nustatyta 260 kilotonų riba.

Ginčo aplinkybės

6 Toliau pateiktuose skundžiamo sprendimo 8–20 punktuose apibūdintos ginčo faktinės aplinkybės:

„8. 2003 m. sausio 23 d. laišku Nyderlandų valdžios institucijos pagal EB 88 straipsnio 3 dalį pranešė Komisijai apie NO_x emisijos leidimų prekybos schemą (toliau – nagrinėjama priemonė). Jos paprašė Komisijos priimti sprendimą, kuriuo būtų konstatuota, jog nėra valstybės pagalbos, kaip tai suprantama pagal 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias EB 93 straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 339), 4 straipsnio 2 dalį.

9. 2003 m. birželio 24 d. Komisija priėmė [ginčijamą] sprendimą <...>.

10. [Ginčijamo sprendimo] 1 punkte Komisija pirmiausia apibūdina nagrinėjamą priemonę. Pagal Direktyvoje 2001/81 nustatytą nacionalinę Nyderlandų NO_x emisijos ribą šios valstybės narės valdžios institucijos nustatė tikslą, jog didelių pramonės įrenginių (iš viso apie 250 įmonių) emisija 2010 m. būtų 55 kilotonų.

11. Dėl šios schemos veikimo Komisija [ginčijamo] sprendimo 1.2 punkte nurodė, kad nacionaliniu įstatymu NO_x emisijos norma nustatoma kiekvienam pramonės įrenginiui. Taip nustatytos emisijos normos įmonė gali laikytis imdamasi NO_x

emisijos mažinimo priemonių savo įrenginiuose, nupirkdama emisijos leidimus iš kitų įmonių arba kombinuodama abi galimybes. Emisijos sumažinimą NO_x kredito forma emisijos leidimų prekybos rinkoje siūlo įmonės, kurių emisija mažesnė nei jos norma.

12. Bendra metinė įrenginio NO_x emisija, atsižvelgiant į galbūt parduotus arba nupirktus NO_x kreditus, turi atitikti emisijos lygį, kuris leidžiamas minėtam įrenginiui. Leidžiama metinė emisija apskaičiuojama absoliučiais skaičiais, remiantis atitinkama emisijos norma ir minėto įrenginio suvartojamu energijos kiekiu.

13. Kiekvienų metų pabaigoje Nyderlandų valdžios institucijos patikrina, ar įrenginių atžvilgiu buvo laikytasi nustatytos emisijos normos. Kiekvienais metais gali būti nupirkti, sutaupyti arba paskolinti NO_x kreditai būsimiems laikotarpiams. Jei įrenginys viršija nustatytą emisijos normą, perviršis turi būti kompensuojamas kitais metais. Be to, šis perviršis, kurį reikia kompensuoti, padidinamas 25 %, siekiant atgrasyti nuo normos viršijimo. Jeigu įrenginys viršija savo emisijos normą, Nyderlandų valdžios institucijos skiria veiksmingą, proporcingą ir atgrasančią baudą.

14. Galiausiai pagal nagrinėjamą priemonę įmonės neturi įsigyti emisijos leidimų, kad galėtų užsiimti gamyba. Jos tik turi laikytis emisijos normos.

15. [Ginčijamo] sprendimo 1.3 punkte Komisija apibūdino emisijos normos apskaičiavimo metodą, o šio sprendimo 1.4 punkte – skirtumus, egzistuojančius tarp „cap-and-trade“ ir „dynamic cap“ sistemų, kurių pobūdžio yra nagrinėjama priemonė. Nyderlandų valdžios institucijų nuomone, nagrinėjama priemonė skiriasi nuo kitos leidimų, kuriais galima prekiauti, schemos, t. y. „cap-and-trade“

sistemos, kurioje emisijos kvotos paskirtos įmonėms. Naujos įmonės arba tos, kurios nori plėsti savo veiklą, pirmiausia turi įsigyti būtiną kvotų kiekį. Pagal nagrinėjamą priemonę šios įmonės neturi tokios pareigos, bet turi tik laikytis joms nustatytos emisijos normos, kuri priklauso nuo jų suvartojamos energijos ir yra pagal ją pritaikyta.

16. Toliau [ginčijamo] sprendimo 1.5 ir 1.6 punktuose Komisija pažymi, kad nagrinėjama priemonė bus taikoma lygiagrečiai su Bendrijos teisės aktais visoms pramonės įmonėms, kurių instaliuotoji galia didesnė nei 20 šiluminės galios megavatų (MWš). Nyderlandų valdžios institucijos ir toliau taikys ribotas emisijos vertes, nustatytas įvairių galiojančių Bendrijos direktyvų.

17. Vertindama nagrinėjamą priemonę (ginčijamo sprendimo 3 punktas) Komisija pirmiausia nurodo savo ankstesnius su emisijos leidimų prekybos schemomis susijusius sprendimus ir išskiria dviejų rūšių schemas, t. y.:

„1) schemos, pagal kurias emisijos arba taršos leidimai, kuriais galima prekiauti, yra laikomi rinkoje turinčiu vertę materialiuoju turtu, kurį valstybė taip pat galėtų parduoti arba pateikti aukcionui; dėl to susidaro negautos pajamos (arba prarandami valstybės ištekliai), taigi tai yra valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį;

2) schemos, pagal kurias emisijos arba taršos leidimai, kuriais galima prekiauti, yra laikomi oficialiu įrodymu, kad negalės būti parduota gavėjui arba pateikta aukcionui tam tikra produkcija; vadinasi, nėra prarandamos pajamos – ir todėl jokie nagrinėjamos valstybės ištekliai, – o tai savo ruožtu reiškia valstybės pagalbos nebuvimą, kaip tai suprantama pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį."

18. Toliau Komisija nurodo priežastis, dėl kurių padarė išvadą, jog nagrinėjamos priemonės atveju, t. y. tai, jog iš esmės valstybė neatlygintinai specialiai įmonių grupei,

kurios vykdo prekybą tarp valstybių narių, suteikė NO_x kreditų, yra valstybės pagalba. [Ginčijamame] sprendime teigiama, kad Nyderlandų valdžios institucijos turi galimybę parduoti arba pateikti aukcionui emisijos leidimus. Neatlygintinai suteikdama NO_x kreditus kaip materialųjį turtą, valstybė narė praranda pajamas. Dėl to Komisija padarė išvadą, kad ši schema susijusi su valstybės ištekliais, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį. Atitinkamų įmonių padėties sustiprinimas veikia prekybą tarp valstybių narių.

19. Galiausiai [ginčijamo] sprendimo 3.3 punkte Komisija nagrinėja priemonės suderinamumą su Bendrąja rinka.

20. Baigdama [ginčijamo] sprendimo 4 punkte Komisija konstatuoja, kad nagrinėjama priemonė yra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį, ir priduria, kad ši pagalba suderinama su bendrąja rinka pagal EB 87 straipsnio 3 dalį ir Europos ekonominės erdvės (EEE) susitarimo 61 straipsnio 3 dalies c punktą. Komisija prašo Nyderlandų valdžios institucijų jai kiekvienais metais pateikti ataskaitą dėl nagrinėjamos priemonės įgyvendinimo ir iš anksto pranešti apie sąlygų, pagal kurias suteikiama pagalba, pakeitimus."

Procesas Pirmosios instancijos teisme ir skundžiamas sprendimas

7 2003 m. rugsėjo 5 d. Teisingumo Teismo kanceliarijoje pateiktu pareiškimu Nyderlandų Karalystė pareiškė ieškinį dėl ginčijamo sprendimo (byla C-388/03).

8 2004 m. vasario 17 d. Nutartimi Teisingumo Teismo pirmininkas leido Vokietijos Federacinei Respublikai įstoti į bylą palaikyti Nyderlandų Karalystės reikalavimus.

9 2004 m. birželio 8 d. Nutartimi Teisingumo Teismas perdavė bylą Pirmosios instancijos teismui, taikydamas 2004 m. balandžio 26 d. Tarybos sprendimą 2004/407/EB, Euratomas, iš dalies keičiantį Protokolo dėl Teisingumo Teismo statuto 51 ir 54 straipsnius (OL L 132, p. 5; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 5 t., p. 85).

10 2004 m. gruodžio 13 d. laišku Pirmosios instancijos teismas paprašė Nyderlandų Karalystės ir Vokietijos Federacinės Respublikos pateikti pastabas dėl to, kokias išvadas reikia padaryti atsižvelgiant į 2004 m. sausio 28 d. Teisingumo Teismo nutartį *Nyderlandai prieš Komisiją* (C-164/02, Rink. p. I-1177) dėl šio ieškinio priimtinumo. Jos pateikė savo pastabas atitinkamai 2005 m. sausio 12 ir 14 d.

11 Nyderlandų Karalystė, palaikoma Vokietijos Federacinės Respublikos, Pirmosios instancijos teismo prašė:

— panaikinti ginčijamą sprendimą tiek, kiek Komisija nusprendė, kad nagrinėjama priemonė yra pagalba, kaip ji suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį, ir

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

12 Komisija Pirmosios instancijos teismo prašė:

— pirmiausia pripažinti ieškinį nepriimtinu arba, nepatenkinus šio reikalavimo, jį atmesti, ir

— priteisti iš Nyderlandų Karalystės bylinėjimosi išlaidas.

13 Komisija teigė, kad dėl ginčijamo sprendimo pareikštas ieškinys yra nepriimtinas. Šio sprendimo, kurio nagrinėjama priemonė pripažinta su bendrąją rinka suderinama valstybės pagalba, negalima skųsti, nes jis nedaro poveikio Nyderlandų Karalystės interesams.

14 Pirmosios instancijos teismas pripažino ieškinį priimtinu ir skundžiamo sprendimo 42 punkte nurodė, kad ginčijamas sprendimas iš tikrųjų sukelia tam tikrų privalomų teisinių pasekmių. Visų pirma jis padarė išvadą, kad pripažinusi valstybės pagalbos buvimą Komisija galėjo įvertinti, ar nagrinėjama priemonė yra suderinama su bendrąja rinka. Antra, tai leido taikyti Reglamente Nr. 659/1999, būtent jo 17–19 straipsniuose ir 21 straipsnyje, numatytą egzistuojančių pagalbos schemų procedūrą, kuria valstybei narei nustatoma pareiga pateikti metinę ataskaitą apie visas egzistuojančias pagalbos schemas. Trečia, šis pripažinimas kaip valstybės pagalbos taip pat gali turėti reikšmės suteikiant naują pagalbą dėl skirtingos kilmės pagalbos kumuliacinių taisyklių, numatytų Bendrijos gairių dėl valstybės pagalbos aplinkos apsaugai 74 punkte (OL C 37, 2001, p. 3).

15 Savo reikalavimams pagrįsti Nyderlandų Karalystė nurodė du ieškinio pagrindus, pirma, dėl EB 87 straipsnio pažeidimo ir, antra, dėl pareigos motyvuoti pažeidimo.

16 Dėl pirmojo pagrindo, kuris susideda iš dviejų dalių, Nyderlandų Karalystė, palaikoma Vokietijos Federacinės Respublikos, tvirtina, kad nagrinėjama priemonė nėra iš valstybės išteklių finansuojama nauda ir kad įmonių, šios priemonės gavėjų, atžvilgiu nėra tenkinama EB 87 straipsnyje nustatyta sąlyga dėl atrankinio pobūdžio.

17 Kalbėdamas apie pirmojo pagrindo pirmą dalį, susijusią su tuo, kad nėra gaunamos iš valstybės išteklių finansuojama naudos, Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad nagrinėjama priemonė nėra pagrįsta valstybės tiesiogiai paskirstytais emisijos

leidimais. Vis dėlto galimybė prekiauti šiais leidimais reiškia, kad jie turi vertę rinkoje ir atitinkamos įmonės gali juos laisvai parduoti bet kuriuo momentu. Be to, įsigydamos emisijos leidimus įmonės išvengia baudos. Emisijos leidimai, kurie prilyginami nematerialiajam turtui, neatlygintinai buvo perduoti atitinkamoms įmonėms, nors galėjo būti parduoti arba pateikti aukcionui. Taip Nyderlandų Karalystė atsisakė valstybės išteklių. Todėl nagrinėjama priemonė yra atitinkamoms įmonėms iš valstybės lėšų suteikta nauda.

18 Dėl pirmojo pagrindo antros dalies, susijusios su atrankinio pobūdžio nebuvimu, Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad nagrinėjama priemone, vertinama bendrai, nepalaikomos tam tikros įmonės ar tam tikrų prekių gamyba, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį.

19 Pirmiausia, priemonės taikymo kriterijus – bendra šiluminė pramonės įrenginių galia – yra objektyvus kriterijus. Pirmosios instancijos teismo teigimu, kadangi nagrinėjama priemonė skirta labiausiai teršiančioms įmonėms, šis objektyvus kriterijus atitinka siekiamą tikslą, t. y. aplinkos apsaugą, ir vidinę schemos logiką.

20 Antra, konstatuota, kad įmonių, kurioms taikoma ši NO_x emisijos riba, faktinė ir teisinė situacija negali būti laikoma panašia į įmonių, kurioms ši riba netaikoma. Dideliems pramonės įrengimams, kuriems taikoma ši specifinė schema, nustatyta emisijos norma arba griežtas standartinis darbų lygis, kuris iki 2010 m. bus laipsniškai mažinamas. Komisija neįrodė, kad egzistuoja bendroji schema, kuri būtų taikoma įmonėms, esančioms panašioje faktinėje ir teisinėje situacijoje, kaip antai įrenginiai, kuriems taikoma nagrinėjama priemonė, bet nesuteikianti naudos, kurią atitinka galimybė prekiauti NO_x emisijos leidimais. Vadinasi, nagrinėjama priemone nenukrypstama nuo jokios bendrosios schemos. Tokiomis aplinkybėmis nagrinėjama priemone nepalaikomos tam tikros įmonės ar tam tikrų prekių gamyba, kaip tai suprantama pagal

EB 87 straipsnio 1 dalį. Kadangi kriterijus dėl atrankinio pobūdžio nėra tenkinamas, ši priemonė negali būti laikoma valstybės pagalba.

21 Pirmosios instancijos teismui nereikėjo spręsti dėl antrojo ieškinio pagrindo, nes ginčijamą sprendimą jis panaikino išnagrinėjęs pirmąjį ieškinio pagrindą.

Procesas Teisingumo Teisme

22 2008 m. gruodžio 23 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi Slovėnijos Respublikai bei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei buvo leista įstoti į bylą palaikyti Nyderlandų Karalystės reikalavimus.

23 2009 m. gegužės 8 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi Prancūzijos Respublikai buvo leista įstoti į bylą per žodinę proceso dalį, jei ši įvyks, palaikyti Nyderlandų Karalystės reikalavimus.

Šalių reikalavimai

24 Savo apeliaciniame skunde Komisija Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti skundžiamą sprendimą,

— pripažinti ieškinį dėl panaikinimo nepriimtinu,

— subsidiariai atmesti ieškinį dėl panaikinimo kaip nepriimtiną ir

— priteisti iš Nyderlandų Karalystės bylinėjimosi Pirmosios instancijos teisme ir Teisingumo Teisme išlaidas.

25 Atsakyme į apeliacinį skundą Nyderlandų Karalystė Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti apeliacinį skundą,

— remiantis priešpriešiniu apeliaciniu skundu panaikinti skundžiamą sprendimą tiek, kiek atmestas šios valstybės nurodytas pirmasis ieškinio pagrindas, susijęs su tuo, kad nebuvo iš valstybės išteklių finansuojamos naudos, ir

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas, patirtas pirmojoje ir apeliacinėje instancijose.

26 Atsakyme į apeliacinį skundą Vokietijos Federacinė Respublika Teisingumo Teismo prašo:

— visų pirma:

— atmesti apeliacinį skundą,

— remiantis priešpriešiniu apeliaciniu skundu panaikinti skundžiamą sprendimą, ir

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas;

— subsidiariai, jeigu Teisingumo Teismas manytų, kad priešpriešinis apeliacinis skundas yra nepriimtinas:

— atmesti apeliacinį skundą,

— jeigu Teisingumo Teismas patenkintų Komisijos apeliacinį skundą, panaikinti visą skundžiamą sprendimą ir

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

27 Prašyme įstoti į bylą Slovėnijos Respublika Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti apeliacinį skundą ir

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

28 Prašyme įstoti į bylą Jungtinė Karalystė Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti apeliacinį skundą ir

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas, patirtas pirmojoje ir apeliacinėje instancijose.

Dėl apeliacinio skundo

29 Grįsdama savo apeliacinį skundą Komisija nurodo du pagrindus. Pirmasis pagrindas pateiktas dėl EB 230 straipsnio pažeidimo, susijusio su valstybės narės, kurios priemonė pripažinta pagalba, teise pareikšti ieškinį. Antrajame pagrinde, kuris yra papildomas, Komisija nurodo EB 87 straipsnio 1 dalies pažeidimą, susijusį su šioje nuostatoje esančiomis sąvokomis „tam tikras įmones“ ir „tam tikrų prekių gamybą“.

Dėl pirmojo apeliacinio skundo pagrindo

Šalių argumentai

30 Pirmąjį pagrindą sudaro dvi dalys. Pirmoje dalyje Komisija tvirtina, kad nėra svarbu, kaip tiksliai suformuluota Komisijos sprendimo, kurį prašoma panaikinti, rezoliucinė dalis. Be to, skundžiamo sprendimo 47 punkte Pirmosios instancijos teismas neteisingai pateikė Komisijos sprendimo byloje, kurioje buvo priimta minėta Nutartis *Nyderlandai prieš Komisiją*, rezoliucinę dalį. Todėl skundžiamo sprendimo 47 punkte yra iškreiptos faktinės aplinkybės ir jis pagrįstas klaidingu priimtinumu kriterijumi. Bet kuriuo atveju skundžiamo sprendimo 47 punkte Pirmosios instancijos teismo padarytas skirtumas tarp nagrinėjamo sprendimo minėtoje Nutartyje *Nyderlandai prieš Komisiją* ir ginčijamo sprendimo nėra svarbus.

31 Pirmojo pagrindo antroje dalyje Komisija teigia, kad išvada, pagal kurią dėl nagrinėjamos priemonės pripažinimo valstybės pagalba kilo tam tikrų teisinių pasekmių, yra

neteisinga. Iš tiesų pagal nusistovėjusią teismo praktiką valstybės pagalbos sąvoka yra objektyvi. Ginčijama valstybės priemonė arba patenka į EB 87 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, arba ne. Negalima manyti, kad Pirmosios instancijos teismo skundžiamo sprendimo 41 punkte aprašytos ginčijamo sprendimo pasekmės atitinkamai valstybei narei (ataskaitų pateikimas, pagalbos nesubendrinimas) išplaukia iš Komisijos pozicijos, iš tikrųjų jos priklauso tik nuo to, ar atitinkamai priemonei taikoma EB 87 straipsnio 1 dalis. Dėl Pirmosios instancijos teismo nurodytų pagalbos kumuliavimo apribojimų Komisija teigia, kad jie taikomi, jeigu nagrinėjama priemonė yra pagalba, visai nesvarbu, ar Komisija ginčijamame sprendime nurodė, ar taip yra.

32 Atsakydama į pirmojo pagrindo pirmą dalį Nyderlandų Karalystė pažymi, kad ginčijamas sprendimas iš esmės skiriasi nuo to, dėl kurio buvo priimta minėta Nutartis *Nyderlandai prieš Komisiją*. Šiuo atveju Nyderlandų Karalystė nereikalavo patikrinti nagrinėjamos priemonės teisėtumo EB 87 ir 88 straipsnių atžvilgiu. Priešingai, ši valstybė narė aiškiai prašė Komisijos šios priemonės nepripažinti valstybės pagalba. Šis apeliacinis skundas pateiktas tiesiogiai dėl ginčijamo sprendimo rezoliucinės dalies, priešingai nei tas, dėl kurio buvo priimta minėta Nutartis *Nyderlandai prieš Komisiją*.

33 Dėl argumentų, susijusių su pirmojo pagrindo antra dalimi, Nyderlandų Karalystė pabrėžia, kad tik pripažinus nacionalinę priemonę valstybės pagalba Komisija gali nagrinėti, ar ji suderinama su bendrąja rinka. Šiuo atžvilgiu Komisija turi išimtinę kompetenciją. Toks pripažinimas reiškia, kad valstybė narė privalo laikytis įpareigojimų, išplaukiančių iš Reglamento Nr. 659/1999. Be to, kai Komisija nacionalinę priemonę pripažįsta valstybės pagalba, tai irgi daro poveikį procesams nacionaliniuose teismuose dėl panašių nacionalinių priemonių.

34 Vokietijos Federacinė Respublika, Prancūzijos Respublika, Slovėnijos Respublika ir Jungtinės Karalystė taip pat teigia, kad ginčijamas sprendimas yra aktas, kurį galima apskųsti pagal EB 230 straipsnį.

Teisingumo Teismo vertinimas

35 Kalbant apie pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą, reikia nurodyti, kad Komisija visų pirma ginčija Pirmosios instancijos teismo 47 skundžiamo sprendimo punkte padarytą išvadą, pagal kurią būtina atskirti šios bylos atvejį nuo to, dėl kurio buvo priimta minėta Nutartis *Nyderlandai prieš Komisiją.* Toje byloje Nyderlandų Karalystė savo ieškinyje prašė panaikinti nagrinėjamą sprendimą „tiek, kiek Komisija jame padarė išvadą, kad uosto institucijoms <...> skirta pagalba yra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį“, nors ši išvada nebuvo to sprendimo rezoliucinėje dalyje.

36 Šiuo atžvilgiu iš minėtos nutarties 20 punkto matyti, kad savo pranešime apie šioje byloje nagrinėjamą pagalbos schemą valstybė narė prašė Komisijos įvertinti, ar priemonė teisėta EB 87 ir 88 straipsnių atžvilgiu, todėl šis sprendimas, priimtas, pirma, remiantis EB 87 straipsnio 1 dalimi ir, antra, EB 87 straipsnio 3 dalies c papunkčiu, negali iš esmės pakeisti teisinės Nyderlandų Karalystės padėties. Tos pačios nutarties 21–24 punktuose Teisingumo Teismas taip pat padarė išvadą, kad nagrinėjamo sprendimo rezoliucinė dalyje visiškai nėra išreikšta pozicija nei dėl to, ar uosto institucijos yra įmonė, nei dėl to, ar jų veikla yra ekonominė, kad šis sprendimas nedaro poveikio pagal EB 87 straipsnio 1 dalį kvalifikuojant kitą uosto institucijoms galimai suteiktą pagalbą, ir kad ginčijama minėto sprendimo dalis neturėjo privalomų teisinių pasekmių, kurios paveiktų Nyderlandų Karalystės interesus.

37 Priešingai, šioje byloje iš skundžiamo sprendimo 8 punkto išplaukia, kad Nyderlandų valdžios institucijos pagal EB 88 straipsnio 3 dalį pranešė Komisijai apie nagrinėjamą priemonę ir šios institucijos paprašė priimti sprendimą, kuriuo būtų konstatuota, kad ji nėra valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 659/1999 straipsnio 2 dalį. Pirmosios instancijos teisme pareikštame ieškinyje Nyderlandų Karalystė eksplicitiškai ginčija tai, kad, pirma, buvo atmestas jos prašymas nagrinėjamos pagalbos nepripažinti valstybės pagalba ir, antra, motyvai, kuriais grindžiamas šio prašymo atmetimas. Be to, iš ginčijamo ir skundžiamo sprendimų matyti, kad Komisija nagrinėjamą priemonę pripažino valstybės pagalba anksčiau, nei ją pripažino suderinamą su bendrąja rinka.

38 Šiomis aplinkybėmis Pirmosios instancijos teismas nepadarė teisės klaidos, kai atskyrė šį atvejį, susijusį su aiškiu atitinkamos valstybės narės prašymu, kad Komisija pripažintų, jog priemonė priimta remiantis Reglamento Nr. 659/1999 4 straipsnio 2 dalimi, nuo atvejo, nagrinėto byloje, kurioje priimta minėta Nutartis *Nyderlandai prieš Komisiją*.

39 Antra, Komisija ginčija skundžiamo sprendimo 41 punktą dėl to, kad nagrinėjamos priemonės kvalifikavimas kaip valstybės pagalbos, turėjo teisinių pasekmių atitinkamai valstybei narei. Ji teigia, kad valstybės pagalbos sąvoka yra objektyvi sąvoka ir kad Pirmosios instancijos teismo apibūdintos pasekmės susijusios ne su tokiu kvalifikavimu, bet su klausimu, ar atitinkama priemonė patenka į EB 87 straipsnio 1 dalies taikymo sritį.

40 Šiuo atžvilgiu primintina, kad jei atlikusi preliminarų tyrimą Komisija konstatuoja, kad dėl priemonės, apie kurią pranešta, tiek, kiek ji patenka EB 87 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, suderinamumo su bendrąja rinka nekyla abejonių, ji priima sprendimą nepateikti prieštaravimų pagal Reglamento Nr. 659/1999 4 straipsnio 3 dalį (2011 m. gegužės 24 d. Sprendimo *Komisija prieš Kronoply ir Kronotex*, C-83/09 P, Rink. p. I-4441, 44 punktas). Todėl Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo

41 punkte teisingai pažymėjo, kad priėmus tokį sprendimą visų pirma taikoma Reglamente Nr. 659/1999, būtent jo 17–19 straipsniuose ir 21 straipsnyje, numatyta egzistuojančių pagalbos schemų procedūra, kuria valstybei narei nustatoma pareiga pateikti metinę ataskaitą apie visas egzistuojančias pagalbos schemas.

41 Kaip savo išvados 24 ir 27 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, priemonę neteisingai pripažinus valstybės pagalba, atsiranda teisinių pasekmių apie ją pranešusiai valstybei narei, nes ši priemonė yra nuolat Komisijos stebima ir reguliariai kontroliuojama, todėl įgyvendindama priemonę, apie kurią pranešta, ši valstybė narė naudojasi ribota veiksmų laisve.

42 Tai neišvengiamai reiškia, kad sprendimas, pagrįstas EB 87 straipsnio 1 ir 3 dalimis, kuriuo atitinkama priemonė pripažinta valstybės, tačiau suderinama su bendrąja rinka pagalba, turi būti laikomas aktu, kurį galima ginčyti pagal EB 230 straipsnį. Toks sprendimas dėl suderinamumo, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 ir 3 dalis, taip pat yra galutinis ir nėra parengiamoji priemonė.

43 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, Komisijos pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą reikia atmesti.

Dėl antrojo apeliacinio skundo pagrindo

44 Komisija iš esmės tvirtina, kad Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidų, kai nagrinėjo ginčijamo sprendimo atrankinį pobūdį. Antrajame pagrinde Komisija ginčija, pirma, skundžiamo sprendimo motyvavimą, kai padaroma išvada, kad nagrinėjama priemone nepalaikomos tam tikros įmonės ar tam tikrų prekių gamyba, kaip

ji suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį, ir, antra, Pirmosios instancijos teismo išvadą, kad net jeigu nagrinėjama priemone būtų palaikomos tam tikros įmonės ar tam tikrų prekių gamyba, ji nebūtų laikoma valstybės pagalba, nes palanki aplinkos apsaugai ir yra pateisinama dėl sistemos, kurioje taikoma, bendrosios struktūros arba pobūdžio.

Dėl antrojo apeliacinio skundo pagrindo pirmos dalies

— Šalių argumentai

45 Antrojo apeliacinio skundo pagrindo pirmoje dalyje Komisija teigia, kad aplinkybė, jog nagrinėjamos priemonės taikymo kriterijus yra, anot Pirmosios instancijos teismo, objektyvus kriterijus, o ne geografinis ar sektorinis, yra nesvarbi. Šiuo atžvilgiu Komisija kaip pirmą argumentą nurodo tai, kad faktas, jog visiems dideliems įrenginiams nustatytos emisijos ribos, yra nereikšmingas, nes šios ribos tik parodo, kad ginčijama pagalba patenka į pagalbos schemą ir nėra individuali pagalba. Komisijos teigimu, nagrinėjama priemonė, taikoma ribotai įmonių grupei, t. y. maždaug 250 įmonių, yra atrankinio pobūdžio priemonė.

46 Antras Komisijos argumentas yra tas, kad Pirmosios instancijos teismas taikė klaidingą kriterijų konstatuodamas nagrinėjamos priemonės atrankinį pobūdį ir suklydo nustatydamas Komisijai neteisingą ir neįmanomą įrodinėjimo naštą. Ji taip pat turėjo pateikti įrodymų, kad visoms kitoms Nyderlandų įmonėms buvo nustatyti tokie patys įpareigojimai kaip nurodytoms 250 įmonių. Šiuo atžvilgiu Komisija teigia, kad net jeigu jokiai kitai Nyderlandų įmonei nebūtų nustatyti apribojimai NO_x emisijos srityje,

nagrinėjama priemonė vis tiek būtų valstybės pagalba. Iš tiesų Nyderlandų Karalystė šioms 250 įmonių galėjo taikyti „tradicinę“ privalomo pobūdžio priemonę, nesuteikdama joms galimybės prekiauti NO_x emisijos leidimais. Tačiau įmonių, kurioms ši valstybė narė suteikė tokią galimybę, skaičius ribotas: ji taikoma tik 250 įmonių, kurių instaliuotoji galia viršija 20 MWš. Todėl ši priemonė atrankinio pobūdžio.

47 Nyderlandų Karalystė atsakė, kad motyvas, dėl kurio Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad nagrinėjama priemonė yra objektyvi, neturinti geografinės ar sektorinės reikšmės, negali būti ginčijamas apeliacinio skundo stadijoje, siekiant panaikinti Pirmosios instancijos teismo padarytą išvadą, kad priemonė nėra atrankinio pobūdžio. Pirmosios instancijos teismas šią aplinkybę paminėjo tik konstatuodamas faktą, o ne laikydamas ją savo vertinimo dėl minėtos priemonės atrankinio pobūdžio esminiu pagrindu. Dėl Nyderlandų įmonių, kurioms netaikoma nagrinėjama schema, ir 250 įmonių, kurios gali pirkti ir parduoti NO_x emisijos leidimus, palyginimo Nyderlandų Karalystė visų pirma nurodo, kad pastarosioms įmonėms, turinčioms didelius pramonės įrengimus, nustatyti papildomi įpareigojimai. Dėl šių papildomų įpareigojimų atsiranda esminis skirtumas tarp šių ir kitų įmonių NO_x emisijos srityje.

48 Vokietijos Federacinės Respublikos teigimu, aišku, kad Pirmosios instancijos teismui objektyvumo kriterijus yra būtina, bet nepakankama sąlyga norint neigiamai atsakyti į klausimą dėl priemonės atrankinio pobūdžio. Priemonės poveikis yra lemiamas vertinimo kriterijus. Teisingumo Teismas priemonę laiko atrankinio pobūdžio tik tada, jeigu ji yra faktiškai atrankinio pobūdžio, nesvarbu, kad buvo įgyvendinta pagal objektyvius kriterijus. Ši išvada taip pat išplaukia iš Komisijos nurodytų sprendimų. Pirmosios instancijos teismas šioje byloje nusprendė, kad prekiaujant emisijos leidimais dalyvaujančių 250 įmonių situacija nėra teisiniu ar faktiniu požiūriu panaši į kitų įmonių situaciją. Vokietijos Federacinė Respublika tvirtina, kad būtent Komisija turi įrodyti, jog kitoms įmonėms, esančioms panašioje situacijoje kaip įmonės, kurioms

skirta nagrinėjama priemonė, taikomi tokie patys NO_x emisijos reikalavimai, bet jos negali dalyvauti prekiaujant emisijos leidimais. Lemiamas dalykas yra tik tai, ar nagrinėjama priemonė yra išimtis iš bendresnės taisyklės.

49 Slovėnijos Respublikos nuomone, kriterijus, į kurį reikia atsižvelgti vertinant, ar priemonė yra atrankinio pobūdžio, yra tai, ar ji taikoma visoms įmonėms, esančioms panašioje situacijoje. Ši valstybė narė mano, kad nagrinėjamos schemos tikslas – aplinkos apsauga, todėl siekiant šį tikslą įgyvendinti atsižvelgiama į didžiųjų teršėjų konkrečias savybes. Įmonėms teršėjoms nustatomi didesni finansiniai suvaržymai nei kitoms ir jų teisinė padėtis vertinama skirtingai.

— Teisingumo Teismo vertinimas

50 Iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad aplinkybės, jog įmonių, kurios gali naudotis priemone, yra labai daug, arba kad šios įmonės priklauso skirtingiems veiklos sektoriams, nepakanka norint paneigti šios priemonės atrankinį pobūdį ir todėl atmesti jos pripažinimą valstybės pagalba (1999 m. birželio 17 d. Sprendimo *Belgija prieš Komisiją*, C-75/97, Rink. p. I-3671, 32 punktas; 2001 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Adria-Wien Pipeline ir Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke*, C-143/99, Rink. p. I-8365, 48 punktas ir 2003 m. vasario 13 d. Sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-409/00, Rink. p. I-1487, 48 punktas). Tuo atveju, kai nagrinėjamai priemonei būdingi objektyvūs horizontalaus taikymo kriterijai, ši aplinkybė taip pat negali paneigti priemonės atrankinio pobūdžio, nes ji tik parodo, kad ginčijama pagalba patenka į pagalbos schemą ir nėra individuali pagalba (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Ispanija prieš Komisiją* 49 punktą).

51 Iš tiesų EB 87 straipsnio 1 dalyje valstybės intervencija apibrėžiama pagal jos poveikį, neatsižvelgiant į valstybių narių būdus, naudojamus jų priemonėms įgyvendinti (žr. 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *British Aggregates prieš Komisiją*, C-487/06 P, Rink. p. I-10505 89 punktą).

52 Be to, skundžiamo sprendimo 84 ir 86 punktuose Pirmosios instancijos teismas, nurodydamas Sprendimo *Adria-Wien Pipeline ir Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke* 34 ir 41 punktus, teisingai patvirtino, kad valstybės priemonė turi pagalbos požymius tik jeigu ja palaikomos tam tikros įmonės ar tam tikrų prekių gamyba, palyginti su kitomis įmonėmis, esančiomis panašioje faktinėje ir teisinėje padėtyje, ir tai atsižvelgiant į atitinkama priemone siekiamą tikslą.

53 Skundžiamo sprendimo 88 punkte Pirmosios instancijos teismas konstatuoja: vadinasi, „nagrinėjamos priemonės taikymo kriterijus yra objektyvus, be jokio geografinio ar sektorinio vertinimo. Be to, kadangi nagrinėjama priemonė skirta labiausiai teršiančioms įmonėms, šis objektyvus kriterijus atitinka siekiamą tikslą, t. y. aplinkos apsaugą, ir vidinę schemos logiką“.

54 Vis dėl to skundžiamo sprendimo 89 punkte Pirmosios instancijos teismas pastebėjo, kad „tik įmonės, kurios patenka į (nagrinėjama priemone nustatytą) schemą, turi laikytis, gresiant piniginei baudai, emisijos normos arba griežto standartinio darbų lygio („Performance Standard Rate“ (PSR)), kuris iki 2010 m. bus laipsniškai mažinamas“. Tada jis tęsė savo analizę ir 91 bei paskesniuose punktuose iš esmės paaiškino, jog Komisija ginčijamame sprendime nenustatė, kad kitoms įmonėms nei tos, kurioms skirta nagrinėjama priemonė, taikomi įpareigojimai, ekvivalentiški tiems, kurie iš jos išplaukia, kad būtų galima laikyti, jog šios kitos įmonės yra panašioje situacijoje kaip įmonės, kurioms skirta nagrinėjama priemonė. Remdamasis visomis šiomis aplinkybėmis, skundžiamo sprendimo 89 punkte Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad nagrinėjama priemone nepalaikomos tam tikros įmonės.

55 Taigi bendrai skaitant skundžiamo sprendimo 84–96 punktus matyti, kad Pirmosios instancijos teismas nepadarė išvados, kaip teigia Komisija, kad siekiant paneigti Komisijos teiginį dėl nagrinėjamos priemonės atrankinio pobūdžio pakanka taikyti objektyvų atitinkamų įmonių bendrosios instaliuotosios šiluminės galios, viršijančios 20 MWš, kriterijų. Iš tiesų Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad ši priemonė taikoma didelėms įmonėms, neatsižvelgiant į geografinį ar sektorinį veiksnį. Šie Pirmosios instancijos teismo faktinių aplinkybių konstatavimai dėl priemonės objektyvaus pobūdžio sustiprina jo argumentus, kad nagrinėjama priemonė nėra atrankinio pobūdžio, nes priemonės, kuri taikoma remiantis subjektyviais kriterijais, atžvilgiu būtų daroma prielaida, kad ji yra atrankinio pobūdžio. Reikia patikslinti, kad Pirmosios instancijos teismas remiasi ne tik šiais konstatavimais, darydamas išvadą, kad ši priemonė nėra atrankinio pobūdžio.

56 Todėl, priešingai nei tvirtina Komisija, Pirmosios instancijos teismas nepripažino, kad nagrinėjama priemonė nėra atrankinio pobūdžio, kaip ji suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį, vien remdamasis tuo, jog priemonei taikomas objektyvus kriterijus.

57 Tokiomis aplinkybėmis reikia atmesti šį Komisijos antrojo apeliacinio skundo pagrindo pirmos dalies pirmą argumentą.

58 Pateikdama antrojo apeliacinio skundo pagrindo pirmos dalies antrą argumentą Komisija ginčija Pirmosios instancijos teismo skundžiamo sprendimo 89–96 punktuose pateiktus teiginius ir iš esmės tvirtina, kad Pirmosios instancijos teismas taikė klaidingą kriterijų, pagal kurį Komisija turėjo pateikti įrodymų, kad visoms kitoms įmonėms atitinkamoje valstybėje narėje buvo nustatyti tokie patys įpareigojimai kaip toms, kurioms taikoma nagrinėjama priemonė. Komisijos teigimu, Pirmosios instancijos teismas jai nustatė per didelę ir nereikalingą įrodinėjimo naštą, nes iš ginčijamo ir skundžiamo sprendimų aiškiai išplaukia, kad visoms Nyderlandų įmonėms taikomi apribojimai NO_x emisijos srityje. Anot Komisijos, Nyderlandų Karalystė niekada nepateikė argumento dėl nagrinėjamos priemonės atrankinio pobūdžio nebuvimo remdamasi motyvu, kad kitoms įmonėms nėra nustatyti tokie patys ar panašūs įpareigojimai.

59 Pirmiausia primintina, kad pagal EB 225 straipsnį ir Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirmą pastraipą Teisingumo Teismas nėra kompetentingas nustatyti faktinių aplinkybių arba iš principo vertinti įrodymų, kuriuos Pirmosios instancijos teismas pasitelkė šioms aplinkybėms pagrįsti. Jeigu šie įrodymai buvo gauti teisėtai ir buvo paisyta bendrųjų teisės principų ir procesinių normų, taikomų įrodinėjimo pareigai ir įrodymų tyrimui, tik Pirmosios instancijos teismas turi nustatyti jam pateiktų įrodymų vertę. Taigi šis įvertinimas pats savaime, išskyrus šių įrodymų iškreipimo atvejus, nėra teisės klausimas, kurį gali patikrinti Teisingumo Teismas (žr., 2010 m. kovo 18 d. Sprendimo *Trubowest Handel ir Makarov prieš Tarybą ir Komisiją*, C-419/08 P, Rink. p. I-2259, 30 ir 31 punktus ir 2010 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *Komisija prieš Deutsche Post AG*, C-399/08 P, Rink. p. I-7831, 63 punktą).

60 Vis dėlto tiek, kiek tai susiję su įrodinėjimo pareiga ir įrodymų tyrimu, pagal nurodytą teismo praktiką Teisingumo Teismas yra kompetentingas nagrinėjant apeliacinį skundą nustatyti, ar Komisija privalo įrodyti atrankinį nagrinėjamos priemonės pobūdį.

61 Iš tiesų iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, jog pripažįstant pagalbos buvimą reikia, kad visos EB 87 straipsnio 1 dalyje numatytos sąlygos būtų įvykdytos (2004 m. liepos 15 d. Sprendimo *Pearle ir kt.*, C-345/02, Rink. p. I-7139, 32 punktas ir jame nurodyta teismų praktika). Kaip buvo nurodyta šio sprendimo 52 punkte, Pirmosios instancijos teismas teisingai nurodė, kad valstybės narės suteikta ekonominė nauda yra pagalba tik tada, jeigu ja palaikomos tam tikros įmonės ar tam tikrų prekių gamyba.

62 Vadinasi, siekdama įrodyti, kad nagrinėjama priemonė atrankiniu būdu taikoma tik tam tikroms įmonėms ar tam tikrų prekių gamybai, Komisija turi pateikti įrodymų, kad dėl jos diferencijuojamos įmonės, kurių, atsižvelgiant į nagrinėjamos priemonės tikslą, faktinė ar teisinė padėtis yra panaši. Vis dėlto taip pat reikia nurodyti, kad

pagalbos sąvoka neapima priemonių, kuriomis mokėjimo srityje įmonės suskirstomos pagal nagrinėjamos mokėjimų sistemos pobūdį ir bendrąją struktūrą (2004 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Nyderlandai prieš Komisiją*, C-159/01, Rink. p. I-4461, 42 punktas ir jame nurodyta teismų praktika). Valstybė narė, kuri nustatė tokią diferenciaciją tarp įmonių mokesčių srityje, turi įrodyti, kad ji iš tiesų pateisinama aptariamos sistemos pobūdžiu ir bendrąja struktūra (minėto Sprendimo *Nyderlandai prieš Komisiją* 43 punktas).

63 Šiuo atžvilgiu, kaip pastebi Komisija ginčijamo sprendimo 3.1 punkte, reikia konstatuoti, kad „dynamic cap“ sistemoje dalyvaujančios įmonės priklauso specialiai didelių pramonės įmonių, kurios aktyviai dalyvauja prekyboje tarp valstybių narių ir gauna naudos, neprieinamos kitoms įmonėms, grupei. Iš tikrųjų šių įmonių gaunama nauda yra ta, kad jos gali „paversti pinigais“ ekonominę jų įgyvendinto emisijos sumažinimo vertę, šį sumažinimą paversdamos emisijos leidimais, kuriuos galima parduoti, arba prireikus išvengti baudos mokėjimo rizikos tuo atveju, jeigu viršytų NO_x emisijos už vieną energijos vienetą ribas, nustatytas nacionalinių institucijų, įsigydamos tokius emisijos leidimus iš kitų įmonių, kurioms taip pat taikoma nagrinėjama priemonė (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 92–96 punktus), nors kitos įmonės tokių galimybių neturi, ir to iš principo pakanka norint konstatuoti, kad Nyderlandų Karalystė diferencijuoja įmones mokesčių srityje, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 61 punkte nurodytą teismo praktiką.

64 Iš tiesų visoms šalims aišku, kaip jos patvirtino per posėdį, kad kiekviena įmonė, kurios veikla lemia NO_x emisiją, turi laikytis įpareigojimų šios emisijos ribojimo ar mažinimo srityje, nesvarbu, ar jai taikoma nagrinėjama priemonė. Vadinasi, vykdydamos joms tenkančius įpareigojimus pagal nacionalinės teisės aktus, tik įmonės, kurioms taikoma nagrinėjama priemonė, gali pasinaudoti ankstesniame punkte aprašytomis galimybėmis, o tai yra nauda, kurios kitos panašioje padėtyje esančios įmonės negauna.

65 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad Komisija neprivalėjo pateikti išsamesnių paaiškinimų savo sprendime. Vertindama pagalbos programą ji gali apsiriboti konkrečios programos požymių analize, siekdama savo sprendimo motyvuose nustatyti, ar dėl šia programa nustatytų taisyklių ja suteikiamas didelis pranašumas jos gavėjams konkurentų atžvilgiu ir ar ji gali duoti daugiausia naudos įmonėms, užsiimančioms prekyba tarp valstybių narių (žr. 2002 m. kovo 7 d. Sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-310/99, Rink. p. I-2289, 89 punktą).

66 Remiantis tuo galima daryti išvadą, kad skundžiamo sprendimo 92 ir 93 punktuose nusprendęs, jog Komisija nepateikė jokio įrodymo, patvirtinančio, kad abiejų šio sprendimo 64 punkte nurodytų kategorijų įmonėms buvo nustatyti tokie patys įpareigojimai ir kad jų situacija buvo panaši, Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą dėl Komisijai tenkančios įrodinėjimo pareigos.

67 Šiuo atveju pakanka pastebėti, kad ginčijamame sprendime yra aiškiai pateiktas ir nagrinėjamam atvejui taikomas atrankos kriterijus, kurį turi atitikti priemonė, kad ją būtų galima pripažinti valstybės pagalba. Komisija nurodė, kad atitinkamoje valstybėje narėje yra įstatymų, susijusių su aplinkos apsaugos valdymu ir atmosferos užterštumu, į kuriuos neįtraukta nagrinėjama priemonė. Be to, ji atsižvelgė į tai, kad Nyderlandų įmonėms, kitoms nei 250 didelių įrengimų, kuriems skirta nagrinėjama priemonė, taip pat taikomi tam tikri reikalavimai dėl NO_x emisijos.

68 Remiantis tuo, kas išdėstyta, antrojo apeliacinio skundo pagrindo pirmą dalį reikia pripažinti pagrįsta.

Dėl antrojo apeliacinio skundo pagrindo antros dalies

— Šalių argumentai

69 Antrojo apeliacinio skundo pagrindo antroje dalyje Komisija teigia, kad nei nagrinėjamos priemonės tikslas – aplinkos apsauga, nei sistemos, kurioje ji taikoma, bendroji struktūra ar pobūdis neleidžia paneigti to, kad ši priemonė yra valstybės pagalba.

70 Visų pirma Komisija nurodo Teisingumo Teismo praktiką, pagal kurią, siekiant nustatyti, ar priemonė yra valstybės pagalba, EB 87 straipsnio 1 dalyje neskirstoma pagal valstybės priemonių priežastis ar tikslus, o jos apibrėžiamos pagal poveikį. Komisija patikslina, kad jeigu būtų galima remtis aplinkos apsaugos tikslu, tai apsunkintų Komisijos užduotį, t. y. išnagrinėti, ar pagalba netrikdo prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendrajam interesui.

71 Antra, Komisija Pirmosios instancijos teismą kaltina tuo, kad jis nusprendė, jog nagrinėjama priemonė yra pateisinama sistemos, kurioje ji taikoma, bendrąja struktūra ar pobūdžiu. Komisijos teigimu, šis aiškinimas yra klaidingas, nes Pirmosios instancijos teismas prieš tai padarė išvadą, jog Komisija nenustatė, kad egzistuoja bendroji schema, įrodanti, jog nagrinėjama priemone buvo palaikytos tam tikros įmonės, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį. Be to, Komisija priduria, kad būtent valstybė narė turi įrodyti, kad tokia priemonė yra pateisinama sistemos, kurioje taikoma, bendrąja struktūra ar pobūdžiu. Šiuo atveju Nyderlandų Karalystė to nepadarė.

72 Nurodydama 2006 m. rugsėjo 6 d. Sprendimą *Portugalija prieš Komisiją* (C-88/03, Rink. p. I-7115), Komisija teigia, kad iš platesnės schemos, kurioje numatyti NO_x

emisijos apribojimai, pobūdžio ir bendrosios struktūros nematyti, kad įmonėms, kurioms taikoma nagrinėjama priemonė, turi būti suteikta galimybė prekiauti NO_x emisijos leidimais. Kaip ir Teisingumo Teismas minėtame Sprendime *Adria-Wien Pipeline ir Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke*, Komisija mano, kad visi NO_x emisijos mažinimai yra naudingi aplinkai, nesvarbu, kas tam turi įtakos, t. y. ar įrenginių šiluminė galia yra didesnė ar mažesnė nei 20 MWš.

73 Nyderlandų Karalystė atsakė, kad šis apeliacinio skundo pagrindas pagrįstas klaidingu skundžiamo sprendimo aiškinimu. Jos manymu, Pirmosios instancijos teismas neteigia, kad numatytas aplinkos apsaugos tikslas reiškia, kad nagrinėjama priemonė nebėra valstybės pagalba. Ji pabrėžia, kad šios išvados tik papildomos. Bet kuriuo atveju, Nyderlandų Karalystes manymu, Pirmosios instancijos teismas teisingai konstatavo, kad net jeigu darytume prielaidą, jog tai bendroji schema, tarp įmonių daromas skirtumas yra pateisinamas, nes pagrįstas didelių emisijų įmonėms nustatytais NO_x emisijos kiekiu ir specialia mažinimo norma. Nagrinėjamos priemonės kriterijus, t. y. emisijos kiekis, pateisinamas bendrosios schemos, kuria siekiama sumažinti atmosferos taršą, pobūdžiu ir bendrąja struktūra.

— Teisingumo Teismo vertinimas

74 Skundžiamo sprendimo 99 punkte Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad „įmonės gavėjos nustatomos atsižvelgiant į sistemos pobūdį ir bendrąją struktūrą jų didelės NO_x emisijos ir specialios joms nustatytos sumažinimo normos pagrindu“ ir kad „ekologinio pobūdžio argumentai pateisina tai, jog išskiriamos įmonės, išmetančios į atmosferą didelius NO_x kiekius, ir kitos įmonės“. Be to, Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad „šis objektyvus kriterijus atitinka siekiamą tikslą, t. y. aplinkos apsaugą, ir vidinę schemos logiką“.

75 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką EB 87 straipsnio 1 dalyje valstybės priemonės neskirstomos pagal jų priežastis ar tikslus, o jos apibrėžiamos pagal poveikį. Net jeigu aplinkos apsauga yra vienas iš esminių Europos bendrijos tikslų, būtinybė atsižvelgti į šį tikslą nepateisina atrankinio pobūdžio priemonių neįtraukimo į EB 87 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, todėl bet kuriuo atveju vertinant valstybės pagalbos priemonės suderinamumą su bendrąja rinka pagal EB 87 straipsnio 3 dalį galima veiksmingai atsižvelgti į aplinkos apsaugos tikslus (minėtų sprendimų *Ispanija prieš Komisiją* 46 punktas ir *British Aggregates prieš Komisiją* 92 punktas).

76 Šiuo atveju įmonių, kurioms skirta nagrinėjama priemonė, didelė NO_x emisija ir šioms įmonėms tenkanti speciali mažinimo norma nėra pakankamos, kad ši priemonė nebūtų pripažinta atrankinio pobūdžio priemone, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį. Iš tiesų, kaip savo išvados 55 punkte nurodė generalinis advokatas, toks įmonių skirstymas, grindžiamas kiekybiniu kriterijumi, t. y. bendrosios instaliuotosios šiluminės galios, viršijančios 20 MWš, kriterijumi, negali būti laikomas būdingu schemai, kuria siekiama sumažinti pramoninę taršą, ir todėl pateisinamas vien aplinkos apsaugos motyvais.

77 Be to, reikia priminti, kad būtent valstybė narė, kuri nustato tokį įmonių skirstymą, turi įrodyti, kad jis iš tiesų pateisinamas nagrinėjamos schemos pobūdžiu ir bendrąja struktūra (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Nyderlandai prieš Komisiją* 43 punktą).

78 Tokiomis aplinkybėmis, aptariamuose nacionalinės teisės aktuose naudojamas skirstymo kriterijus, t. y. įrengimų šiluminė galia, viršijanti 20 MWš, nėra pagrįstas nei jų pobūdžiu, nei bendrąja struktūra, todėl negalima teigti, kad dėl to nagrinėjama priemonė nėra valstybės pagalba.

79 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, kadangi antrojo pagrindo antra dalis yra pagrįsta, vadinasi, visas antrasis apeliacinio skundo pagrindas taip pat pagrįstas.

Dėl priešpriešinių apeliacinių skundų

80 Kadangi Teisingumo Teismas pripažino Komisijos apeliacinį skundą pagrįstu dėl esmės, reikia išnagrinėti Nyderlandų Karalystės ir Vokietijos Federacinės Respublikos pateiktus priešpriešinius apeliacinius skundus.

81 Šios dvi valstybės narės nurodo vienodą pagrindą, susijusį su Pirmosios instancijos teismo padaryta teisės klaida, kai jis nusprendė, kad nagrinėjama priemonė turi būti laikoma iš valstybės išteklių finansuojama nauda, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį.

82 Šį pagrindą sudaro dvi dalys, kurios, viena vertus, susijusios su skundžiamo sprendimo 63–74 punktuose esančiais Pirmosios instancijos teismo argumentais, kad nagrinėjama priemone numatyta galimybė prekiauti emisijos leidimais yra nauda įmonėms, kurioms nustatyta NO_x emisijos norma, ir, kita vertus, šio sprendimo 74–77 punktuose pateiktais šio teismo argumentais, pagal kuriuos nagrinėjama priemonė yra atitinkamoms įmonėms iš valstybės išteklių suteikta nauda.

Dėl vienintelio priešpriešinių apeliacinių skundų pagrindo pirmos dalies

Šalių argumentai

83 Dėl vienintelio priešpriešinių apeliacinių skundų pagrindo pirmos dalies Nyderlandų Karalystė nurodo, kad nagrinėjama priemone visų pirma nustatoma papildoma emisijos norma, į kurią turi atsižvelgti tam tikros įmonės. Taigi kreditų, kuriais galima prekiauti, kiekis nėra nustatytas iš anksto ir visiškai priklauso nuo papildomo sumažinimo, kurį įgyvendins įmonės, palyginti su norma. Ji pabrėžia, kad, viršijus nustatytą normą, bauda yra papildoma sankcija, ir ji nėra trūkstamų emisijos kreditų pateikimo alternatyva. Be to, Nyderlandų Karalystės teigimu, Pirmosios instancijos teismas suklydo, kai skundžiamo sprendimo 70 punkte konstatavo, kad kiekviena įmonė, kuriai taikoma ši schema, bet kuriuo momentu gali parduoti savo leidimą.

84 Vokietijos Federacinės Respublikos manymu, atitinkamos įmonės gali gauti finansinės naudos leidimo, kuriuo galima prekiauti, pavidalu, tik dėl pastangų sumažinti savo emisiją, o tai yra adekvačios vertės atlygis už leidimus, kuriais galima prekiauti. Šiuo atžvilgiu ši valstybė narė primena apie nagrinėjamos priemonės neigiamas pasekmes įmonėms, kurioms neišeina laikytis leistinų emisijos normų. Viršijus leidžiamą emisijos normą gali atsirasti išlaidų perkant emisijos leidimus, kurių kainą reguliuoja rinka, arba reikės mokėti baudą. Įmonės negali gauti galimybės prekiauti leidimu ir ekonominės naudos, susijusios su jų pačių pastangomis, kai joms pavyksta sumažinti emisiją žemiau leistinos normos.

85 Vokietijos Federacinės Respublikos teigimu, įmonių pastangos sumažinti jų emisiją yra atlygis už šį turtą, kurį galimą parduoti, pati šio turto vertė negali būti laikoma nauda. Be to, emisijos kreditų sąvokos vertinimas kaip „galimybės, kuria galima

pasinaudoti ateityje“, nedaro įtakos įmonių įpareigojimui laikytis emisijos srityje nustatytų tikslų ir vis tiek to negalima laikyti nauda.

Teisingumo Teismo vertinimas

86 Reikia priminti, kad EB 87 straipsnio 1 dalyje valstybės pagalba apibrėžiama kaip valstybės narės arba iš jos išteklių bet kokia forma suteiktą pagalba, kuria, palaikant tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipoma konkurencija arba ji gali būti iškraipyta, kai daromas poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai. Atsižvelgiant į šią nuostatą valstybės pagalbos sąvoka yra platesnė nei subsidijos, nes apima ne tik teigiamas išmokas, kaip antai subsidijas, bet ir įvairių formų priemones, sumažinančias mokestinius įsipareigojimus, kurių įmonė įprastai patiria ir kurie, nors ir nebūdami subsidijos tiesiogine šio žodžio prasme, yra tokio pačio pobūdžio ir turi tapatų poveikį. Viena iš netiesioginės naudos, kuri turi tokį patį poveikį kaip ir subsidijos, formų yra prekių tiekimas arba paslaugų teikimas preferencinėmis sąlygomis (žr. 2004 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-276/02, Rink. p. I-8091, 24 punktą ir 2008 m. liepos 1 d. Sprendimo *Chronopost ir La Poste prieš UFEX ir kt.*, C-341/06 P ir C-342/06 P, Rink. p. I-4777, 123 punktą)

87 Be to, iš teismo praktikos išplaukia, kad valstybės pagalba laikoma intervencija, kad ir kokia būtų jos forma, galinti tiesiogiai ar netiesiogiai suteikti įmonėms pranašumą arba kuri laikytina ekonomine nauda, kurios ją gaunanti įmonė nebūtų gavusi įprastomis rinkos sąlygomis (žr. 2003 m. liepos 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Altmark Trans ir Regierungspräsidium Magdeburg*, C-280/00, Rink. p. I-7747, 84 punktą ir nurodytą teismų praktiką).

88 Atsižvelgiant į nurodytą teismo praktiką, reikia konstatuoti, kad galimybė prekiauti NO_x emisijos leidimais visų pirma atsiranda dėl to, kad valstybė, viena vertus, leidžia parduoti šiuos leidimus ir, kita vertus, leidžia įmonėms, kurios viršija NO_x emisijas, įsigyti iš kitų įmonių trūkstamus emisijos leidimus, taip leisdama susikurti šių leidimų rinkai (taip pat žr. šio sprendimo 64, 65 ir 87–96 punktus). Šis konstatavimas taip pat išplaukia iš skundžiamo sprendimo 70 punkto, kuriame Pirmosios instancijos teismas padarė teisingą išvadą, kad suteikdama galimybę prekiauti šiais leidimas Nyderlandų Karalystė jiems suteikė vertę rinkoje.

89 Dėl argumentų, pagal kuriuos galimybė prekiauti šiais leidimais yra atlygis rinkos kainomis už įmonių, kurioms skirta nagrinėjama priemonė, įdėtas pastangas mažinant jų NO_x emisiją, pažymėtina, kad juos reikia atmesti remiantis šio sprendimo 86 punkte nurodyta teismo praktika, nes išlaidos šiai emisijai sumažinti priskirtinos mokestiniams įsipareigojimams, kurių įprastai patiria įmonė.

90 Kalbant apie argumentus, pagal kuriuos galimybė prekiauti šiais leidimais negali būti laikoma konkrečia nauda atitinkamoms įmonėms, nes rinka yra nenuspėjama, reikia konstatuoti, kad šių įmonių galimybė rinktis emisijos leidimų įsigijimo išlaidas ar išlaidas, susijusias su priemonėmis, skirtomis sumažinti NO_x emisiją, yra jų gaunama nauda. Be to, įmonių, kurioms skirta ši priemonė, galimybė prekiauti visais emisijos leidimais, o ne tik metų gale likusiais kreditais, atsiradusiais dėl pozityvaus leidžiamos ir realios emisijos skirtumo, yra papildoma šių įmonių gaunama nauda. Iš tiesų jos gali užsitikrinti likvidumą parduodamos emisijos leidimus prieš įvykdydamos jų galutinio priskyrimo sąlygas, nesvarbu, kad joms taikomos ribos ir kad nustatytą emisijos normą viršijančios įmonės turi perviršį kompensuoti kitais metais.

91 Todėl nagrinėjama priemonė, apimanti galimybę prekiauti emisijos leidimais, turi būti laikoma ekonomine nauda, kurios ją gaunanti įmonė nebūtų turėjusi įprastomis rinkos sąlygomis.

92 Nyderlandų Karalystė taip pat ginčija skundžiamo sprendimo 73 punkte esančią išvadą, kad įmonėms, kurios į atmosferą išskyrė daugiau NO_x nei nustatyta emisijos norma ir kurių balansas metų pabaigoje yra neigiamas, nagrinėjama priemonė suteikia galimybę išvengti baudos nusiperkant emisijos leidimus iš įmonių, kurios sukaupė perteklių.

93 Šiuo atžvilgiu Nyderlandų Karalystė teigia, kad, viršijus nustatytą normą, bauda yra papildoma sankcija ir ji nėra trūkstamų emisijos kreditų pateikimo alternatyva.

94 Šiuo atveju reikia konstatuoti, jog Nyderlandų Karalystės argumentai nėra tikslūs ir pakankami, kad apeliaciniame skunde būtų galima ginčyti Pirmosios instancijos teismo išvadą, jog nagrinėjama priemone atitinkamoms įmonėms buvo suteikta galimybė nepasibaigus metams rinkoje nusipirkti emisijos kreditų, nes emisijos ribos yra metinės. Tokia išvada reiškia, kad tam tikros įmonės prieš nacionalinėms institucijoms patikrinant, ar laikytasi taikomų ribų, pasinaudoja galimybe nusipirkti trūkstamus emisijos leidimus ir taip išvengia emisijos normos viršijimo, o kartu ir pareigos mokėti baudą.

95 Iš to išplaukia, kad Nyderlandų Karalystės argumentui, kuriuo ginčijama skundžiamo sprendimo 73 punkte Pirmosios instancijos teismo padaryta išvada, kad įmonės gali išvengti baudos nusipirkdamos emisijos leidimus, negalima pritarti.

96 Tokiomis sąlygomis reikia atmesti vienintelio priešpriešinių apeliacinių skundų pagrindo pirmą dalį, susijusią su naudos sąvokos klaidingu taikymu, kaip ji suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį.

Dėl vienintelio priešpriešinių apeliacinių skundų pagrindo antros dalies

Šalių argumentai

97 Kalbant apie vienintelio priešpriešinių apeliacinių skundų pagrindo antrą dalį, susijusią su finansavimo iš valstybės išteklių sąvoka, pažymėtina, kad Nyderlandų Karalystė ginčija skundžiamo sprendimo 75–77 punktuose Pirmosios instancijos teismo padarytas išvadas. Konkrečiai tariant, šios valstybės narės nuomone, Pirmosios instancijos teismas klaidingai aiškino finansavimo iš valstybės išteklių sąvoką, Teisingumo Teismo taikytą 2001 m. kovo 13 d. Sprendime *PreussenElektra* (C-379/98, Rink. p. I-2099). Dėl nagrinėjamos priemonės Nyderlandų Karalystė mano, kad svarbiausia yra nustatyti, ar nebuvo tiesioginio ar netiesioginio valstybės išteklių perdavimo, įmonėms pasidalijus papildomą finansinę naštą. Kadangi nustatyta emisijos norma yra papildoma našta aptariamoms įmonėms, nagrinėjama priemonė, sudaranti „kompensaciją“, tik leidžia atitinkamoms įmonėms pačioms paskirstyti dėl šios normos atsirandančius papildomus mokestinius įpareigojimus.

98 Nyderlandų Karalystės teigimu, su nustatytos normos viršijimu susijusi bauda yra papildoma sankcija, kuri nėra trūkstamų emisijos kreditų pateikimo alternatyva. Vien aplinkybė, kad kreditų vertė išplaukia iš nacionalinės teisės aktų, nereiškia, kad šių kreditų finansavimo iš valstybės išteklių sąlyga yra tenkinama. Savo triplike ši valstybė narė paaiškina, kad aplinkybė, jog valstybė netenka tam tikrų baudų forma gaunamų pajamų, kai įmonės laikosi įsipareigojimų, negali būti laikoma svarbiu veiksniu atsižvelgiant į valstybės pagalbą reglamentuojančius teisės aktus. Ji priduria, kad net

jei egzistuoja kita galimybės prekiauti emisijos leidimais schema, leidžianti valstybei narei gauti pajamų, to nepakanka norint nustatyti, kad valstybė praranda savo išteklius, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnį, jeigu ji nepasirinko šios alternatyvios schemos.

99 Vokietijos Federacinė Respublika taip pat ginčija Pirmosios instancijos teismo padarytą išvadą, kad galimybės prekiauti emisijos leidimais schema yra atitinkamoms įmonėms iš valstybės išteklių suteikta nauda. Remiantis Nyderlandų modeliu, visos įmonės turi laikytis vienodų įpareigojimų, nustatytų taikant ribas, kurių viršyti negalima. Tai, ar leidimais prekiaujama rinkoje, ir už kokią kainą, priklauso nuo to, kaip įmonės laikosi įpareigojimų emisijos srityje. Įmonės pačios sprendžia dėl savo turto. Jeigu įmonė viršija leidžiamą emisijos normą, reiškia, kad atsiras išlaidų perkant emisijos leidimus, kurių kainą reguliuoja rinka, arba reikės mokėti baudą. Įmonės gali pasinaudoti galimybe prekiauti leidimu ir su tuo susijusia ekonomine nauda, tik kai joms pavyksta sumažinti emisiją žemiau leistinos normos.

100 Be to, Vokietijos Federacinė Respublikos teigimu, nemokamo emisijos leidimo suteikimo prilyginimas viešosios institucijos parduotam turtui nesvarbus atsižvelgiant į taikytiną principą, t. y. privataus investitoriaus, veikiančio pagal rinkos taisykles. Įtvirtindama galimybę prekiauti emisijos leidimais, valstybė nustato teisės normas.

101 Ši valstybė narė teigia, kad, pirma, pardavimo kainos neįmanoma numatyti ir, antra, galimybė iš anksto parduoti nereiškia galutinės naudos. Ji tvirtina, kad tai, jog nesurenkamos sumos iš baudų, susiję tik su aplinkybe, kad įmonė neviršija ribų. Emisijos leidimų pirkimas iš vadinamųjų „overachiever“ įmonių vykdomas iš įmonės nuosavų

lėšų ir ekonominiu požiūriu atitinka įmonės galimybę sumažinti savo emisiją žemiau leistinos ribos. Pati valstybė visiškai neatsisako valstybės išteklių.

Teisingumo Teismo vertinimas

102 Skundžiamo sprendimo 75 punkte Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad atitinkamoms įmonėms neatlygintinai suteikusi NO_x emisijos leidimus, užuot juos pardavusi arba pateikusi aukcionui, ir įtvirtinusi schemą, pagal kurią numatoma galimybė prekiauti šiais leidimais rinkoje, net jeigu jie susiję su taikoma maksimalia riba, Nyderlandų Karalystė šiuos leidimus prilygino nematerialiajam turtui ir atsisakė valstybės išteklių.

103 Kaip matyti iš Teisingumo Teismo praktikos, kad nauda galėtų būti pripažinta pagalba, kaip ji suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį, ji turi būti, pirma, suteikta tiesiogiai arba netiesiogiai iš valstybės išteklių ir, antra, priskirta valstybei (2002 m. gegužės 16 d. Sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją*, C-482/99, Rink. p. I-4397, 24 punktas ir nurodyta teismų praktika).

104 Šiuo atžvilgiu reikia nurodyti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką nebūtina kiekvienu atveju nustatyti valstybės išteklių perdavimo faktą, kad vienai ar kelioms įmonėms suteiktą naudą būtų galima laikyti valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį (žr. minėto Sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją* 36 punktą).

105 Be to, šioje nuostatoje esantis skirstymas į „valstybės suteiktą pagalbą“ ir „iš valstybinių išteklių“ suteiktą pagalbą nereiškia, kad bet kokia valstybės suteikta nauda,

nepaisant to, ar ji finansuojama iš valstybės išteklių, ar ne, yra laikoma pagalba; tuo tik siekiama į šią sąvoką įtraukti tiek tiesiogiai valstybės, tiek per tos valstybės paskirtą ar įsteigtą viešąją ar privačią įstaigą suteikiamą naudą (minėto Sprendimo *Preussen Elektra* 58 punktas ir 2009 m. kovo 5 d. Sprendimo *UTECA*, C-222/07, Rink. p. I-1407, 43 punktas)

106 Šiuo atveju matyti, kad dėl tokios nacionalinės teisės aktų leidėjo suteiktos naudos, t. y. galimybės prekiauti NO_x emisijos leidimais, viešajai valdžiai gali atsirasti papildoma našta, visų pirma atleidimo nuo pareigos mokėti baudas ar kitas pinigines sankcijas forma (šiuo klausimu žr. 1999 m. birželio 17 d. Sprendimo *Piaggio*, C-295/97, Rink. p. I-3735, 42 punktą). Iš tiesų įtvirtinusi „dynamic cap“ schemą, Nyderlandų Karalystė įmonėms, kurioms skirta nagrinėjama priemonė, suteikė galimybę nusipirkti emisijos leidimų siekiant išvengti baudos. Be to, pagal šią schemą be jokio atlygio valstybei numatyti emisijos leidimai, kurie dėl galimybės jais prekiauti turi ekonominę vertę. Todėl reikia konstatuoti, kad jeigu ši valstybė narė būtų įtvirtinusi kitokią schemą, ji prireikus tokius leidimus galėtų parduoti aukcione (šiuo klausimu žr. 63, 64 ir 86–96 punktus).

107 Vadinasi, pateikti argumentai nepaneigė skundžiamo sprendimo 75 punkte Pirmosios instancijos teismo padarytos išvados, kad atitinkamos įmonės savo nuožiūra gali parduoti savo emisijos leidimus, net jeigu jie susiję su taikoma maksimalia riba. Kaip savo išvados 87 punkte nurodė generalinis advokatas, suteikdama šiems leidimams nematerialaus turto, kuriuo galima prekiauti, pobūdį ir juos neatlygintinai perduodama atitinkamoms įmonėms, užuot pardavusi ar pateikusi aukcionui, ši valstybė narė iš tiesų atsisakė valstybės išteklių.

108 Be to, aplinkybė, kad tokia priemonė suteikia galimybę įmonėms tarpusavyje kompensuoti, palyginti su nustatyta norma, atsiradusį perviršį ar trūkumą ir kad šia priemone sukurtas teisinis reglamentavimas, skirtas apriboti NO_x emisiją taip, kad tai

būtų pelninga įmonėms, kurioms priklauso dideli įrengimai, įrodo, kad įmonės, kurioms skirta ši priemonė, siekdamos išvengti valstybės nustatytos baudos, gali pasinaudoti alternatyva.

109 Dėl argumentų, kurie nurodomi minėtame Sprendime *PreussenElektra*, pažymėtina, kad Pirmosios instancijos teismas teisingai atskyrė tą bylą nuo nagrinėjamo atvejo. Pagal šį sprendimą valstybės narės teisės aktai, kurie, pirma, įpareigoja privačias elektros energijos tiekimo įmones elektros energiją, jų tiekimo zonoje pagamintą panaudojant atsinaujinančius energijos šaltinius, pirkti už minimalias kainas, didesnes nei reali ekonominė šios rūšies energijos vertė, ir, antra, paskirsto šios pareigos finansinę naštą tarp šių elektros tiekimo įmonių ir aukštesniame gamybos lygmenyje esančių privačių elektros sistemų operatorių, nėra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį.

110 Šiame sprendime Teisingumo Teismas pripažino, kad net jeigu dėl pareigos pirkti už minimalias kainas atsiradusi finansinė našta galėjo neigiamai paveikti įmonių, kurioms ji nustatyta, ekonominius rezultatus ir taip sumažinti valstybės pajamas iš mokesčių, ši pasekmė neatskiriama nuo šių teisės aktų ir negalima teigti, kad ji valstybės sąskaita suteikia konkrečios naudos įmonėms, gaminančioms elektros energiją iš atsinaujinančių energijos šaltinių.

111 Priešingai, šioje byloje, kaip savo išvados 92 punkte nurodė generalinis advokatas, minėtas atsisakymas nelaikytinas „būdingu“ bet kokiai priemonei, kuria siekiama sureguliuoti atmosferos teršalų emisijos leidimų prekybos schemą. Iš tikrųjų imdamasi šių priemonių valstybė iš esmės gali rinktis, ar šiuos leidimus suteikti neatlygintinai, ar juos parduoti arba pateikti aukcionui. Be to, šioje byloje yra pakankamas tiesioginis ryšys tarp nagrinėjamos priemonės ir pajamų praradimo, o šio ryšio nebuvo tarp pareigos pirkti ir galimo mokestinių pajamų sumažėjimo, nagrinėto byloje, kurioje

priimtas minėtas Sprendimas *PreussenElektra*. Taigi šiose bylose faktinės aplinkybės nėra panašios ir Teisingumo Teismo išvada, padaryta minėtame Sprendime *PreussenElektra*, šioje byloje netaikytina.

112 Vadinasi, minėtame Sprendime *PreussenElektra* Teisingumo Teismo padaryta išvada negali būti taikoma šioje byloje. Todėl skundžiamo sprendimo 75 punkte Pirmosios instancijos teismas teisingai nusprendė, kad Nyderlandų Karalystė atsisakė šių išteklių.

113 Tokiomis aplinkybėmis reikia atmesti Nyderlandų Karalystės ir Vokietijos Federacinės Respublikos priešpriešinius apeliacinius skundus.

Dėl pagrindinio apeliacinio skundo antrojo pagrindo pagrįstumo ir priešpriešinių apeliacinių skundų atmetimo pasekmių

114 Atsižvelgiant į visa, kas pasakyta, skundžiamą sprendimą reikia panaikinti tiek, kiek juo panaikinamas ginčijamas sprendimas.

115 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmą pastraipą, jeigu apeliacinis skundas yra pagrįstas, Teisingumo Teismas panaikina Pirmosios instancijos teismo sprendimą ir tokiu atveju jis gali arba pats paskelbti galutinį sprendimą byloje, jei toje bylos stadijoje tai galima padaryti, arba grąžinti bylą Pirmosios instancijos teismui. Taip yra šios bylos atveju.

Dėl ieškinio pirmojoje instancijoje

116 Iš šiame sprendime išdėstytų argumentų matyti, kad ginčijamas sprendimas pažeidžia EB 87 straipsnio 1 dalį, nes Komisija jame nusprendė, kad nagrinėjama priemone suteikiama valstybės pagalba įmonėms, kurių atžvilgiu ji taikoma.

117 Iš tiesų iš šio sprendimo 86–96 ir 102–113 punktų išplaukia, kad Pirmosios instancijos teismas nepadarė teisės klaidos, kai patvirtino Komisijos teiginį, kad nagrinėjama priemone suteikiama iš valstybės išteklių finansuojama nauda įmonėms, kurių atžvilgiu ši priemonė taikoma. Be to, dėl šio sprendimo 59–79 punktuose išdėstytų priežasčių Teisingumo Teismas pritarė Komisijos nurodytam antrajam apeliacinio skundo pagrindui, kuriuo siekiama užginčyti Pirmosios instancijos teismo atliktą analizę dėl minėtos naudos atrankinio pobūdžio. Beje, iš šių motyvų bei tų, kuriais grindžiamas priešpriešinių apeliacinių skundų atmetimas, matyti, kad ginčijamame sprendime Komisija teisėtai galėjo padaryti išvadą, jog dėl nagrinėjamos priemonės atsirandanti nauda yra taikoma atrankiniu būdu.

118 Todėl pirmojoje instancijoje Nyderlandų Karalystės pateiktas pirmasis ieškinio dėl minėto sprendimo panaikinimo pagrindas turi būti atmestas.

119 Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad nėra būtinybės spręsti dėl antrojo Nyderlandų Karalystės pateikto ieškinio pagrindo, nes jis panaikina ginčijamą sprendimą tiek, kiek jame teigiama, kad nagrinėjama priemonė yra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 punktą.

120 Todėl reikia išnagrinėti šį antrąjį ieškinio pagrindą, susijusį su pareigos motyvuoti pažeidimu.

Dėl pirmojoje instancijoje pateikto antrojo ieškinio pagrindo

Šalių argumentai

121 Nyderlandų Karalystė teigia, kad Komisija pažeidė pareigą motyvuoti, nes nenurodė priežasčių, dėl kurių schema, apie kurią pranešta, yra pripažinta valstybės pagalba. Šios valstybės narės teigimu, Komisija padarė fakto klaidą, nes tvirtino, kad gamintojas, kuris nesilaiko savo emisijos normos ir dėl to jam skiriama bauda, gauna NO_x kreditų. Iš tiesų pagal praneštą schemą gamintojas gauna kreditų tik jeigu jo emisija yra žemiau jam nustatytos ribos ir jeigu jis palieka nenaudojamą erdvę teršalams.

122 Be to, Nyderlandų Karalystė teigia, kad Komisijos argumentuose, išdėstytuose ginčijamame sprendime, yra prieštaravimų. Ši institucija visų pirma nurodo, kad yra įtvirtinta schema, pagal kurią kreditai suteikiami neatlygintinai, nors vėliau teigia, kad jie yra atlygis už NO_x emisijos sumažinimą. Ši valstybė narė paaiškina, kad nustatyta schema teršėjui, t. y. atsakingajam už nustatytos ribos viršijimą, nesuteikia jokių kreditų. Tik įmonė, kuri sumažina savo emisiją žemiau šios ribos, gali gauti kreditų. Be to, Komisija neišsamiai paaiškino išvadą, pagal kurią šia schema nepasiekiami numatyti tikslai, visų pirma dėl to, kad tai yra „dynamic-cap“ schema, kurios rezultatas aplinkai nėra aiškus, o taikymo ir administravimo išlaidos didesnės nei „cap-and-trade“.

123 Komisija taip pat neįrodė, kaip to reikalaujama pagal Teisingumo Teismo praktikoje nustatytas sąlygas, savo teiginio, kad sistema, apie kurią pranešta, daro poveikį prekybai ir iškreipia konkurenciją tarp valstybių narių.

124 Pirmiausia Komisija atsako, kad akivaizdu, jog kiekvienas gamintojas, kuris išmeta NO_x. teršalus, neatlygintinai gauna emisijos kreditų. Ši išvada neprieštarauja kitai išvadai, kad įmonės tokiu atveju turi suteikti atlygį papildomų investicijų aplinkos apsaugai forma tam, kad galėtų realiai šį turtą pridėti prie savo pajamų, gaunamų iš pardavimo. Antra, kalbant apie Komisijos abejones dėl nagrinėjamos schemos veiksmingumo, pažymėtina, kad šios ginčijamo sprendimo dalys nėra susijusios su klausimo, ar ši schema yra valstybės pagalba, motyvavimu. Trečia, ginčijamame sprendime Komisijos pateikti argumentai parodo, kodėl didelėms Nyderlandų pramonės įmonėms neatlygintai suteikti emisijos leidimai daro poveikį prekybai tarp valstybių narių.

Teisingumo Teismo vertinimas

125 Primintina, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką SESV 296 straipsnio reikalavimas nurodyti motyvus turi atitikti atitinkamo teisės akto pobūdį ir aiškiai bei nedviprasmiškai nurodyti institucijos, priėmusios ginčijamą aktą, argumentus taip, kad leistų suinteresuotiesiems asmenims žinoti, dėl kokių priežasčių priimta priemonė, o kompetentingam teismui – vykdyti jos kontrolę. Reikalavimas motyvuoti turi būti vertinamas atsižvelgiant į konkrečios bylos aplinkybes, ypač į akto turinį, nurodytų motyvų pobūdį ir šio akto adresatų ar kitų asmenų, su kuriais jis tiesiogiai ir konkrečiai susijęs, interesus gauti paaiškinimus. Nurodant motyvus, nėra reikalaujama tiksliai atskleisti visų susijusių faktinių ir teisinių aplinkybių, nes klausimas, ar akto motyvavimas atitinka minėto 296 straipsnio reikalavimus, turi būti vertinamas atsižvelgiant ne tik į jo formuluotę, bet ir į kontekstą bei į visas atitinkamą sritį reglamentuojančias teisės normas (žr. 1993 m. liepos 6 d. Sprendimo *CT Controle (Rotterdam) ir JCT Benelux prieš Komisiją*, C-121/91 ir C-122/91, Rink. p. I-3873, 31 punktą ir 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Eurocoton ir kt. prieš Tarybą*, C-76/01 P, Rink. p. I-10091, 88 punktą).

126 Dėl Jungtinės Karalystės argumento, pagal kurį Komisija suklydo, nes ginčijamo sprendimo 3.2 punkte padarė išvadą, kad įmonė, kuri nesilaiko nustatytos emisijos ribų, vis tiek gauna NO_x kreditų, reikia nurodyti, kad jis pakartoja argumentą, išdėstytą pirmojoje instancijoje pateikto ieškinio 45 ir 46 punktuose, susijusį su pagrindu dėl valstybės išteklių nebuvimo sąvoka, ir pateiktą apeliacinio skundo 65 punkte, kurį Teisingumo teismas jau atmetė šio sprendimo 94 punkte. Bet kuriuo atveju šis argumentas labiau susijęs su ginčijame sprendime padaryta fakto klaida, nei su pareigos motyvuoti valstybės pagalbos konstatavimą stoka. Taigi šį argumentą reikia atmesti.

127 Be to, Nyderlandų Karalystės teigimu, Komisijos argumentuose yra prieštaravimų, kurie, viena vertus, pagrįsti aplinkybe, jog valstybė narė turi ketinimų įtvirtinti schemą, pagal kurią NO_x kreditai suteikiami neatlygintinai, ir, kita vertus, kuriais tvirtinama, kad aplinkybė, jog atitinkamos įmonės sumažina savo emisijas norėdamos gauti potencialią pagalbą, yra atlygis, taip teigiant, kad iš tikrųjų kreditai nėra suteikiami neatlygintinai. Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad ginčijamo sprendimo 3.2 punkte esanti pirmoji Komisijos išvada yra susijusi su valstybės pagalbos buvimu, nes Nyderlandų valdžios institucijos turėjo galimybę parduoti arba pateikti aukcionui emisijos leidimus, tačiau neatlygintinai suteikusios NO_x kreditus kaip materialųjį turtą jos prarasdavo pajamas. Ginčijamo sprendimo 3.3 punkte padaryta išvada, pagal kurią tai, jog įmonės buvo skatinamos sumažinti savo emisijas žemiau nustatytos ribos, reiškia atlyginimą, „atitinkantį gairių dėl valstybės pagalbos aplinkos apsaugai (esmę)“, suteikiant įmonėms naudos nagrinėjama priemone, susijusia su vertinimu, ar nagrinėjama priemonė suderinama su vidaus rinka. Vadinasi, Komisijos argumentuose nematyti jokių prieštaravimų.

128 Todėl Nyderlandų Karalystės argumentą reikia atmesti.

129 Ši valstybė narė taip pat teigia, kad Komisijos teiginiai yra netikslūs, kai tvirtina, kad įtvirtinta „dynamic-cap“ schema nėra geriausias pasirinkimas, nes šios schemos poveikį aplinkai sunkiau numatyti ir jos administravimo ir taikymo išlaidos yra didesnės nei „cap-and-trade“ schemos. Šie teiginiai pateikti ginčijamo sprendimo 4 punkte. Kaip savo išvados 101 punkte nurodė generalinis advokatas, tokie teiginiai nėra motyvų dėl nagrinėjamos priemonės pripažinimo valstybės pagalba nei motyvų dėl šios priemonės suderinamumo su bendrąja rinka dalis. Todėl Nyderlandų Karalystės argumentas turi būti atmestas.

130 Dėl reikalavimo, kad Komisija pateiktų motyvus dėl klausimo, ar nagrinėjama schema gali pažeisti prekybą tarp valstybių narių ir iškreipia ar gali iškreipti konkurenciją, ginčijamo sprendimo 3.2 punkte Komisija nurodo, kad įmonės, kurioms taikoma nagrinėjama schema, yra pačios didžiausios įmonės, prekiaujančios tarp valstybių narių. Komisijos teigimu, nagrinėjama priemonė jų pozicijas sustiprina, nes suteikia konkurencinės naudos, t. y. papildomų pajamų gamybos išlaidų daliai padengti. Ši nauda gali daryti poveikį prekybai tarp valstybių narių.

131 Pareiga motyvuoti, taikoma priemonę kvalifikuojant kaip pagalbą, reikalauja, kad būtų nurodytos priežastys, dėl kurių Komisija mano, jog aptariama priemonė patenka į EB 87 straipsnio 1 dalies taikymo sritį. Šiuo atžvilgiu pagal teismo praktiką Komisija privalo ne nustatyti pagalbos realų poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai ir realų konkurencijos iškraipymą, o tik išsiaiškinti, ar ši pagalba gali daryti poveikį tarpusavio prekybai ir iškraipyti konkurenciją (2005 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-66/02, Rink. p. I-10901, 111 punktas ir 2011 m. birželio 9 d. Sprendimo *Comitato „Venezia vuole vivere“ ir kt. prieš Komisiją*, C-71/09 P, C-73/09 P ir C-76/09 P, Rink. p. I-4727, 134 punktas). Taigi net tuo atveju, kai iš aplinkybių, kuriomis pagalba buvo suteikta, yra aišku, kad ji gali daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai arba iškraipo ar gali iškraipyti konkurenciją, Komisija privalo

nurodyti šias aplinkybes savo sprendimo motyvuose (žr., be kita ko, 1988 m. birželio 7 d. Sprendimo *Graikija prieš Komisiją*, 57/86, Rink. p. 2855, 15 punktą; 1996 m. spalio 24 d. Sprendimo *Vokietija ir kt. prieš Komisiją*, C-329/93, C-62/95 ir C-63/95, Rink. p. I-5151, 52 punktą; 2000 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-156/98, Rink. p. I-6857, 98 punktą; 2003 m. sausio 28 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-334/99, Rink. p. I-1139, 59 punktą; minėto Sprendimo *Portugalija prieš Komisiją* 89 punktą bei 2009 m. balandžio 30 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją ir Wam*, C-494/06 P, Rink. p. I-3639, 49 punktą).

132 Ginčijamo sprendimo 3.2 punkte Komisija, konstatavusi, kad įmonės, kurioms taikoma nagrinėjama priemonė, gauna naudos, pažymi, kad jos priklauso „didelių pramonės įmonių grupei, kurios aktyviai dalyvauja prekyboje tarp valstybių narių“. Tada ji daro išvadą, kad „ši schema sustiprina šių įmonių pozicijas, o dėl to jų konkurentams gali pasikeisti sąlygos rinkoje“, ir priduria, kad „šis sustiprinimas turi būti laikomas darančiu poveikį prekybai“.

133 Todėl reikia konstatuoti, kad ginčijamame sprendime Komisija nurodė aplinkybes, dėl kurių nagrinėjama pagalba, jos nuomone, gali daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai arba iškraipo ar gali iškraipyti konkurenciją. Atsižvelgiant į šio sprendimo 125 punkte nurodytą teismo praktiką, šis sprendimas yra pakankamai motyvuotas tiek, kiek tai susiję su būdu, kaip yra paveikta prekyba tarp valstybių narių ir konkurencijos iškraipymu.

134 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pagrindą, susijusį su ginčijamo sprendimo motyvavimo stoka EB 87 straipsnio 1 dalies taikymo sąlygų atžvilgiu, reikia atmesti. Iš to matyti, kad reikia atmesti visą pirmojoje instancijoje pateiktą ieškinį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

135 Pagal Procedūros reglamento 122 straipsnio pirmą pastraipą, jeigu apeliacinis skundas yra pagrįstas ir pats Teisingumo Teismas priima galutinį sprendimą byloje, išlaidų klausimą sprendžia šis teismas.

136 Dėl išlaidų, susijusių su bylinėjimusi pirmojoje instancijoje, reikia nurodyti, kad pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Nyderlandų Karalystė pralaimėjo šią bylą ir Komisija prašė priteisti išlaidas, Nyderlandų Karalystė turi padengti bylinėjimosi pirmojoje instancijoje išlaidas.

137 Dėl išlaidų, susijusių su bylinėjimusi apeliacinėje instancijoje, reikia nurodyti, kad pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 69 straipsnio 3 dalį, kuri apeliaciniame procese taikoma pagal šio reglamento 118 straipsnį, Teisingumo Teismas gali paskirstyti išlaidas šalims arba nurodyti kiekvienai šaliai padengti savo išlaidas, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama. Kadangi šiuo atveju Komisija ir Nyderlandų Karalystė atitinkamai iš dalies pralaimėjo bylą, kiekviena iš jų pati padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

138 Pagal 69 straipsnio 4 dalį, taip pat taikomą apeliaciniame procese pagal to paties reglamento 118 straipsnį, įstojusios į bylą valstybės narės pačios padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Remiantis šia nuostata, Vokietijos Federacinė Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas pirmojoje ir apeliacinėje instancijose. Pagal šią nuostatą Prancūzijos Respublika, Jungtinė Karalystė ir Slovėnijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. **Panaikinti 2008 m. balandžio 10 d. Europos Bendrijų Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Nyderlandai prieš Komisiją* (T-233/04).**

2. **Atmesti priešpriešinius apeliacinius skundus.**

3. **Atmesti ieškinį pirmojoje instancijoje.**

4. **Nyderlandų Karalystė padengia Europos Komisijos pirmojoje instancijoje patirtas bylinėjimosi išlaidas ir savo šioje procedūroje patirtas išlaidas.**

5. **Europos Komisija ir Nyderlandų Karalystė padengia savo bylinėjimosi apeliacinėje instancijoje išlaidas.**

6. **Vokietijos Federacinė Respublika, Prancūzijos Respublika, Slovėnijos Respublika ir Jungtinė Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.